

O‘zbekiston
Metama’lumot
Sanoat mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar narxlari indeksi

Ishlab chiqilgan sana: 01.04.2020 yil

Oxirgi yangilangan sana: 23.09.2021 yil

0. Asoslar

0.1 Qonuniy asoslar

0.1.1 Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish uchun javobgarlik

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Davlat statistika qo‘mitasi 2021-yil 11-avgustda qabul qilingan “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi [Qonuniga](#) muvofiq mustaqil ravishda o‘z faoliyatini yuritadi.

Ushbu Qonunning rasmiy statistika sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi. Qonunning amal qilishi rasmiy statistikani tayyorlovchilarga va undan foydalanuvchilarga, respondentlarga hamda ma’muriy ma’lumotlarni yetkazib beruvchilarga, shuningdek ular o‘rtasida yuzaga keladigan, rasmiy statistikani tayyorlash, tarqatish va muvofiqlashtirish bilan bog‘liq bo‘lgan munosabatlarga nisbatan tatbiq etiladi.

2017-yil 2-sentyabrda tasdiqlangan va Davlat statistika qo‘mitasining vakolatlari, funktsiyalari va tarkibini aniqlab beradigan “O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risida [Nizom](#)”ga muvofiq Davlat statistika qo‘mitasi milliy statistika tizimini muvofiqlashtirish, monitoring va nazorat qilishga mas’ul, shuningdek ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tarqatish bo‘yicha asosiy organ bo‘lib hisoblanadi. Shu bilan birga, xalqaro standartlarga mos yagona statistika uslubi bilan ta’minlash vazifalarini bajaradi.

Rasmiy statistika to‘g‘risidagi Qonunning 14-moddasiga muvofiq davlat statistika organlari quyidagi huquqlarga ega:

- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuv shakllarini olish va statistika kuzatuv ma’lumotlaridan statistika maqsadlarida foydalanish;
- statistik birliklar faoliyatining statistika kuzatuvlarini o‘tkazish va olingan birlamchi ma’lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish;
- jismoniy shaxs bo‘lgan respondentlarni statistika kuzatuvlarida ishtirok etganligi uchun rag‘batlantirishni amalga oshirish;
- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, shuningdek boshqa tashkilotlardan statistika dasturlarini bajarish uchun zarur bo‘lgan axborotni so‘rash hamda olish;
- rasmiy statistikani tayyorlash uchun zarur bo‘lgan statistika ma’lumotlarini yig‘ishga jismoniy va yuridik shaxslarni qonunchilikka muvofiq shartnoma asosida jalb etish;
- statistika ma’lumotlarini yig‘ish, ularga ishlov berish, ularni umumlashtirish, tahlil qilish, tarqatish va saqlashning zamonaviy usullari va vositalaridan foydalanish hamda ularni milliy statistika tizimiga joriy etish;

- statistika ma'lumotlarini taqdim etish bilan bog'liq qoidabuzarliklar aniqlangan taqdirda, ularni bartaraf etish haqida ko'rsatmalar berish va statistika ma'lumotlariga tegishli tuzatishlar kiritish;
- statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzgan mansabdor shaxslarga nisbatan ma'muriy jazo choralarini qonunga muvofiq o'z vakolatlari doirasida qo'llash.

2017-yil 12-sentyabrdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining F-5054-son farmoyishiga muvofiq, mamlakatdagi iqtisodiy va moliyaviy ma'lumotlar Xalqaro Valyuta Fondining kengaytirilgan umumiy ma'lumotlar tarqatish tizimi (k-MTUT)ga to'g'ri kelishi va uning doirasida muvofiqlashtirilishi kerak.

0.1.2 Ma'lumot ishlab chiqaruvchi tashkilotlar o'rtasida ma'lumotlar almashinuvi va muvofiqlashtirish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 11-moddasiga asosan rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma'lumotlarini ishlab chiqishda xalqaro darajada tavsiya etiladigan tushunchalarga, tasniflarga va uslubiyatga amal qiladi.

Vakolatli davlat organi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining faoliyatini statistika dasturlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma'lumotlarini tayyorlash uslubiyatini o'z vakolatlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining statistika uslubiyatlarida xalqaro tavsiyalarga nomuvofiqlik aniqlangan taqdirda vakolatli davlat organi statistika uslubiyatlari auditi yakunlariga ko'ra ushbu tayyorlovchilarga ijro etilishi majburiy bo'lgan taqdimnomalar kiritish huquqiga ega.

Milliy statistika tizimiga kiruvchi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilari tomonidan statistika ma'lumotlarini shakllantirish va vakolatli davlat organi bilan axborot almashinuvini ta'minlash uchun mas'ul bo'lgan bo'linmalar tashkil etiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar hamda ma'muriy ma'lumotlarni yetkazib beruvchilar o'zlarida mavjud bo'lgan statistika ma'lumotlarini va (yoki) ma'muriy ma'lumotlarni vakolatli davlat organiga statistika dasturlarida belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etadi.

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 10-moddasiga asosan, Statistika kengashi vakolatli davlat organi huzuridagi rasmiy statistikaning rivojlantirilishi, faoliyat ko'rsatishi va muvofiqlashtirilishi masalalari bo'yicha kollegial maslahat organidir.

Statistika kengashining tarkibi davlat boshqaruvi organlarining, ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining, nodavlat notijorat tashkilotlarining vakillari, shuningdek statistika bo'yicha milliy ekspertlar orasidan tuziladi.

0.1.3 Respondentlar individual ma'lumotlarining maxfiyligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 27-moddasiga asosan, rasmiy statistikani tayyorlovchilar tasarrufidagi mavjud individual ma'lumotlardan faqat statistika maqsadlarida, jamlanma statistika ma'lumotlarini shakllantirish uchun foydalaniladi.

Davlat organlari, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari va boshqa tashkilotlar, shu jumladan xalqaro tashkilotlar tomonidan individual ma'lumotlardan tergov, nazorat qilish, sud

muhokamasi, ma'muriy qarorlar qabul qilish maqsadida yoki jismoniy va yuridik shaxslarga yoki uy xo'jaliklariga taalluqli boshqa maqsadlarda foydalanilishi mumkin emas.

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi to'g'risida Nizomda, Davlat statistika qo'mitasi yuridik va jismoniy shaxslarning, shu jumladan, yakka tartibdagi tadbirkorlar faoliyatining statistika kuzatuvlarini olib borish va olingan ma'lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish huquqiga ega ekanligi hamda olingan statistik ma'lumotlarning maxfiylikini va davlat sirlariga ega bo'lgan statistik ma'lumotlarning himoya qilinishini ta'minlashi belgilab qo'yilgan.

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsiplariga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday individual ma'lumotlarni oshkor qilmasliklari kerak.

Ularni lavozimga tayinlash paytida majburiyatlari haqida ma'lumot beriladi. Davlat statistika qo'mitasining har bir xodimi ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini o'z ichiga olgan shartnomaga qo'l qo'yishi shart.

0.1.4 Statistik hisobotlarni taqdim etish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunning 14-moddasiga asosan, davlat statistika organlari davlat va xo'jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuv shakllarini olish huquqiga ega. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi [kodeksining](#) 215-moddasiga muvofiq mansabdor shaxslarning statistika kuzatuvini olib borish uchun zarur bo'lgan hisobot va boshqa ma'lumotlarni taqdim etmaslikda ifodalangan statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzishi, hisobot ma'lumotlarini buzib ko'rsatishi yoki hisobotlarni taqdim etish muddatlarini buzishi bazaviy hisoblash miqdorining yetti baravaridan o'n baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo'ladi.

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunning 16-moddasiga asosan, Statistika dasturlariga binoan statistika kuzatuvlarini o'tkazish chog'ida respondentlar rasmiy statistikani tayyorlovchilarga ishonchli va to'liq ma'lumotlarni rasmiy statistikani tayyorlovchi tomonidan belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etishi shart.

0.2 Resurslar

0.2.1 Kadrlar, moddiy-texnika bazasi, kompyuter vositalari va moliyalashtirish

Ishlab chiqaruvchilar narxlar indeksini (IChNI) shakllantirish bo'yicha Markaziy apparatda 5 nafar xodim, hududiy statistika boshqarmalarining narx statistikasi bo'limlarida 1-2 nafar xodimlar shug'ullanadi.

Ishlab chiqaruvchilar narxlar indeksini ma'lumotlarini shakllantirish bo'yicha belgilangan vazifalarni amalga oshirishda xodimlar soni yetarli darajada

Barcha hodimlar oliy ma'lumotga ega bo'lib, har 2 yilda kamida 1 marta Davlat statistika qo'mitasining Kadrlarni qayta tayyorlash va statistik tadqiqotlar markazi o'quv kurslarida o'z malakalarini oshiradilar.

Har bir ish o'rni lokal tarmoqqa ulangan shaxsiy kompyuterlar bilan ta'minlangan.

Dasturiy ta'minotlar bevosita Davlat statistika qo'mitasining o'zida ishlab chiqilgan bo'lib, zarurat tug'ilganda kelgusida amalga oshirilishi mumkin bo'lgan topshiriqlarni bajarishda dasturiy ta'minotni yangilash va unga qo'shimchalar kiritish imkoni beradi.

Statistika ishlari dasturida belgilangan Ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasiga oid vazifalarni amalga oshirishda ajratilayotgan moddiy resurlar yetarli darajada.

1. Beg'arazlik

1.1 Kasbiy mahorat

1.1.1 Statistikaning xolisligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunining 6-moddasiga asosan, rasmiy statistikasining asosiy printsiplari, jumladan beg'arazlik va xolislik hisoblanadi.

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunining 13-moddasiga asosan, Davlat organlari, boshqa tashkilotlar va ularning mansabdor shaxslari davlat statistika organlarining ushbu Qonunga muvofiq amalga oshirilayotgan faoliyatiga aralashishga haqli emas.

Hududiy statistika boshqarmalari, tumanlarning (shaharlarning) statistika bo'limlari mahalliy davlat hokimiyati organlaridan mustaqil bo'lib, bevosita vakolatli davlat organiga bo'ysunadi.

Mazkur statistik ma'lumotni ishlab chiqishda boshqa davlat organlarining aralashishiga yo'l qo'yilmagan va kasbiy mustaqillik to'liq ta'minlangan.

Kadrlarni tanlab olish va ularni yuqori lavozimlarga tayinlashda, ularning statistika sohasida tajribasi va kasbiy malakasi e'tiborga olinadi. Boshqarma xodimlari malakasini oshirish Davlat statistika qo'mitasi huzuridagi Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslarida hamda xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslari, o'quv-amaliy seminarlarda ishtirokini ta'minlash orqali ta'minlanadi. Boshqarma xodimlari Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida tashkil etilgan o'quv kurslarida ma'ruzalar bilan ishtirok etadi. Ommaviy axborot vositalarida Boshqarma xodimlarining ilmiy maqolalarini e'lon qilib borish tashkil etilgan.

1.1.2 Manbalar, uslublar va tarqatish usullarini tanlash

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunning 33-moddasiga muvofiq:

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini doimiy asosda baholab boradi. Sifat kafolatini ta'minlash uchun rasmiy statistika rasmiy statistikaning qamrovi, tushunchalari, statistik birliklari va tasniflariga taalluqli umumiy prinsiplar hamda usullar asosida tayyorlanadi va tarqatiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini yaxshilash maqsadida ma'lumotlarni tahlil etish va tahrir qilish, turli manbalardan olingan ma'lumotlarni birlashtirish, ma'lumotlarni statistika maqsadlarida bir-biriga bog'lashni va solishtirishni amalga oshirish hamda baholashning statistik usullaridan foydalanish huquqiga ega.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar tayyorlash jarayonida foydalaniladigan manbalar va usullarni, shuningdek yakuniy ma'lumotlar to'plamlarini hujjatlashtirib boradi. Rasmiy statistikadan foydalanuvchilar statistika ma'lumotlarining manbalari va ularni tayyorlash

usullari hamda rasmiy statistika ma'lumotlarining sifati to'g'risida metama'lumotlar yordamida xabardor qilinadi.

1.1.3 Statistik ma'lumotlarni noto'g'ri talqin qilish yoki undan noto'g'ri foydalanish bo'yicha sharh

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi to'g'risidagi Nizomda (15-band) Davlat statistika qo'mitasi rasmiy statistik ma'lumotlardan noto'g'ri foydalanish va talqin qilish holatlarini ko'rib chiqish hamda ular bo'yicha tushuntirishlar berish huquqiga ega ekanligi belgilab qo'yilgan.

Unga ko'ra, Davlat statistika qo'mitasi statistik ma'lumotlarni noto'g'ri talqin qilish va statistik ma'lumotlardan noto'g'ri foydalanilganda o'z izohini berishi mumkin.

1.2 Shaffoflik

1.2.1 Statistik ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish qoidalari va tartibining oshkoraligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 6-moddasiga binoan, rasmiy statistikaning asosiy printsiplari tushunarlilik va shaffoflik. Statistik ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish bo'yicha shartlar O'zbekiston Respublikasining statistikaga oid qonun hujjatlarida keltirilgan. Ushbu qonunchilik choralari veb-saytga joylashtirilgan va jamoatchilikni ular bilan tanishish imkoniyati mavjud. "Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonun va statistik ma'lumotlarni ishlab chiqish va tarqatish muddatlari aniq ko'rsatilgan statistika dasturi Qo'mita rasmiy veb-saytiga (www.stat.uz) joylashtirilgan. Qonun Oliy Majlis byulletenida, normativ-huquqiy hujjatlar bazasi (norma), shuningdek Adliya vazirligining www.lex.uz manzilida joylashgan ma'lumotlar bazasida ham mavjud. Statistik ma'lumotlarni shakllantirish uchun respondentlar tomonidan taqdim etiladigan statistika hisoboti shakllari Qo'mita rasmiy veb-saytida foydalanuvchilar uchun oldindan e'lon qilinadi.

1.2.2 Hukumatning statistik ma'lumotlar e'lon qilinishidan oldin ko'rishning ichki imkoniyati

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Hukumat Davlat statistika qo'mitasi tomonidan tayyorlangan statistik ma'lumotlarni ularni e'lon qilish vaqtidan oldin ko'rish imkoniyatiga ega emas. Statistik ma'lumotlarni tarqatishda davlat statistika organlari mustaqildir. Davlat organlarining aralashuviga yo'l qo'yilmaydi ("Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 13-moddasi). Faqat Qo'mita raisi, uning o'rinbosarlari va mas'ul xodimlar statistik ma'lumotlar e'lon qilinishidan oldin ularni ko'ra oladi.

1.2.3 Statistik ma'lumotlarning atributlari (belgilari)

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Jamoatchilikka e'lon qilinayotgan bosma statistik nashrlar, axborotnomalar, ommaviy axborot vositalarida berilayotgan ma'lumotlarning Davlat statistika qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilganligi uning logotipi va izohlari orqali aniq belgilanadi.

1.2.4 Uslubiyatlar, ma'lumotlar manbasi va statistik usullardagi asosiy o'zgarishlar haqida oldindan xabardor qilish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Yangi uslubiyatga o'tishdan, mavjud uslubiyatlar va usullarga sezilarli o'zgartirishlar kiritishdan oldin Davlat statistika qo'mitasi jamoatchilikni oldindan xabardor qiladi. Davlat statistika qo'mitasi o'z rasmiy veb-saytida foydalanuvchilarni qanday o'zgarishlar kutayotganini tushuntiruvchi tegishli uslubiy ko'rsatmalarni joylashtiradi. Maqolalar, yangiliklar va matbuot anjumanlarida kutilayotgan o'zgarishlar jamoatchilikka yetkaziladi.

1.3. Axloq me'yorlari

1.3.1 Xodimlarning axloq me'yorlari bo'yicha ko'rsatmalar

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari uchun Odob-axloq qoidalari tasdiqlangan. Ular axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsipligiga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday ma'lumotlarni oshkor qilmasligi kerak. Ular lavozimga tayinlanayotganda ushbu majburiyatlar haqida tushuntirishlar beriladi. Davlat statistika qo'mitasi xodimi individual ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini olgan shartnoma tuzishi shart.

2. Uslubiyat

2.1 Konsepsiya va tushunchalar

2.1.1 Konsepsiya va tushunchalar

Sanoat mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar narxlar indeksini (IChNI) – sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishdagi inflyatsion jarayonlarni aks ettiruvchi asosiy indikatorlardan biri bo'lib, ma'lum vaqt oralig'ida o'zgarishsiz ishlab chiqarish tuzilmasi bo'yicha sanoat mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar narxlar indeksini tavsiflaydi.

Ishlab chiqaruvchilar narxlar kuzatuv va hisob-kitoblari XVJ ekspertlari tavsiyalari hamda "Ishlab chiqaruvchilarning narxlar indeksini bo'yicha qo'llanma: nazariya va amaliyot" tavsiyalari asosida ishlab chiqilgan va O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining 2016 yil 26 oktabrdagi 16-son Qarori bilan tasdiqlangan Ishlab chiqaruvchilar narxlar kuzatuv va sanoat narxlarining indeksini hisob-kitobi bo'yicha uslubiy nizom" asosida shakllantiriladi.

2.2 Statistik qamrov

2.2.1 Statistik qamrov

2.2.1.1 Ma'lumotlarning statistik qamrovi

ICHNini shakllantirishda NACE rev.2. asosida ishlab chiqilgan Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichiga muvofiq (IFUT-2) asosiy iqtisodiy faoliyat turlari B - "Tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash", C - "Ishlab chiqaradigan sanoat", D - "Elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash", E - "Suv bilan ta'minlash; kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig'ish va utilizatsiya qilish" seksiyalariga taalluqli bo'lgan korxonalar kuzatuvga qamrab olinadi.

2.2.1.2 Statistik qamrovdan istisnolar

Sanoat ishlab chiqaruvchilar narxlari indeksiga zaxiralardagi o'zgarishlar va o'z iste'moli uchun tovarlar ishlab chiqarish, o'z kapitalini to'plash uchun bozor tovarlarini ishlab chiqarish, bozor tovarlarini noqonuniy ishlab chiqarish, o'z yakuniy iste'moli uchun muayyan xizmatlarni ishlab chiqarish, o'z jamg'armasini to'plash va noqonuniy bozor xizmatlarini sotish bo'yicha xizmatlar kiritilmaydi.

2.2.1.3 Aniqlanmagan faoliyat

Ishlab chiqaruvchilar narxlarini kuzatuviga ishchilar soni 50 nafardan kam bo'lgan korxonalar bilan o'zaro kelishilgan holda va ixtiyoriy ravishda jalb qilinadilar.

2.3 Tasniflash/sectorlar bo'yicha taqsimlash

2.3.1 Tasniflash/sectorlar bo'yicha taqsimlash

2016 yilga qadar ICHNini shakllantirishda milliy tasniflagichdan foydalanilgan bo'lib, 2016 yilning yanvar oyidan e'tiboran O'zbekiston Respublikasining Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichiga (IFUT, 2-tahrir) muvofiq ICHNI faoliyat turlari bo'yicha hisoblanmoqda.

Mahsulotlarni tasniflashda CPA2008-Statistical classification of products by activity in the European Economic Community (KPYeS 2008 - Yevropa iqtisodiy hamjamiyatidagi faoliyat bo'yicha mahsulotlarning statistik tasniflagichi) asosida O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha tovarlarning (tovarlar, ishlar, xizmatlar) statistik klassifikatoridan foydalaniladi.

2.4 Hisobga olish asoslari

2.4.1 Baholash

Oqimlarni ro'yxatga olishda foydalaniladigan baxolash qoidalari umumiy hisobda MHT-2008 talablariga mos keladi. Mahsulotni (ICHNI salmoq vaznlari uchun) va mahsulot narxini aniqlashda foydalaniladigan baholash qoidasi ishlab chiqaruvchilar narxlariga asoslanadi. QQS, iste'mol solig'i va subsidiyalari inobatga olinmaydi. Oziq-ovqat subsidiyalari hisobga olinadi. Oraliq iste'mol hisoblanmaydi. Ishlab chiqaruvchilar narxlari to'g'risidagi ma'lumotlarni

shakllantirishda barcha hisob-kitoblar yakuniy ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan mahsulotlarga asoslangan.

2.4.2 Hisobga olish asosi

Korxonalar har oyda hisobot davrida jo'natilgan yoki ishlab chiqarilgan mahsulotlar bo'yicha operatsiyalar to'g'risidagi ma'lumotlarni hisobot oyining 20 kunidan kechiktirmay taqdim etadilar. Ishlab chiqarilgan davrdagi tayyor mahsulotlar va ko'rsatilgan xizmatlar narxlari hisobga olinadi.

2.4.3 Yalpi/sof ko'rsatkichlarni hisoblash tartib-taomillari

Alohida turdagi tovarlar va faoliyat turlari bo'yicha ishlab chiqaruvchilar narxlari indeksini hisoblash tartibi "faoliyatning aniq turlari" tamoyillariga muvofiq amalga oshiriladi (tegishli faoliyat turiga mansub mahsulotlar bo'yicha).

3. Aniqlilik va ishonchlilik

3.1 Birlamchi ma'lumotlar

3.1.1 Birlamchi ma'lumotlarni yig'ish asoslari

Ma'lumotlarni to'plash uchun har oy elektron ma'lumotlar bazasi shakllantiriladi. Ma'lumotlarni yig'ish dasturlarini batafsil tavsiflash uchun ma'lumotlar manbalari tahlil qilinadi.

Korxonalarining tanlanma statistik kuzatuvlarini amalga oshirishda birlashtirilgan hamda doimiy ravishda Vazirlar Mahkamasining 2012 yil 25 sentabrdagi "Korxonalar va tashkilotlarning yagona davlat registri to'g'risidagi nizomni tasdiqlash to'g'risida"gi №274-son Qaroriga muvofiq faoliyat yuritadigan korxonalar va tashkilotlarning yagona davlat registri asos bo'lib hisoblanadi.

3.1.2 Birlamchi ma'lumotlarning ta'rifi, qamrovi, tasniflari, baholanishi va hisobga olish davri

Birlamchi ma'lumotlar hisobga olish paytidagi manba bilan moslashtiriladi.

3.1.3 Birlamchi ma'lumotlarning o'z vaqtida tayyor bo'lishi

Sanoat mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar narxlari bo'yicha dastlabki ma'lumotlarini to'plashning davriyligi va o'z vaqtida o'tkazilishi ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasi to'g'risidagi ma'lumotlarni tarqatish tizimida taqdim etilgan talablarga muvofiq IChNI to'g'risidagi ma'lumotlarni shakllantirish imkonini beradi. Tayanch korxonalar (respondentlar) hisobot topshirish tartibida belgilangan davriylik bo'yicha ogohlantirilganlar. Hisobot topshiruvchi korxonalar ro'yxatiga kiritilgan tashkilotlar hisobot taqdim etish muddatlari to'g'risida yozma ravishda ogohlantiriladi.

3.2 Birlamchi ma'lumotlarni baholash

3.2.1 Birlamchi ma'lumotlarni baholash

Nisbiy narxlar va ularning ekstremal qiymatlari to'g'risidagi ma'lumotlar doimiy ravishda tekshiriladi. Aynan o'xshash va bir xil tavsifga ega tovarlar narxlari taxlil qilinadi va boshqa ishlab chiqaruvchilar narxlari bilan taqqoslanadi. Agar haddan ziyod narx ko'rsatkichlari aniqlangan xolatlarda masalani aniqlashtirish maqsadida bevosita korxonaga murojaat qilinadi. Monopolist-korxonalar va narxlari tartibga solinadigan mahsulotlar ishlab chiqaruvchi boshqa tashkilotlar narxlariga aniqlik kiritish bo'yicha narxlarni tartibga solish bilan shug'ullanuvchi davlat organlari bilan yaqin hamkorlikda faoliyat olib boriladi.

3.3 Statistika usullari

3.3.1 Birlamchi ma'lumotlar bilan ishlashda statistika usullari

Ma'lumotlarni shakllantirish tartibiga ko'ra ularni kodlashda mavjud dasturiy ta'minot to'plami va mantiqiy nazorat dasturi yordamida xatolar minimallashtiradi.

Alohida turdagi tovarlar ishlab chiqarilishi to'xtatilgan davrda (masalan, mavsumiy xususiyatga ega mahsulotlar), qoidaga ko'ra korxonalar ularning narxlari to'g'risidagi ma'lumotlarni taqdim etmaydilar. Biroq, ushbu turdagi mahsulotlarni ishlab chiqarish vaqtincha to'xtatilganda ularni yuklab jo'natish (realizatsiya) jarayonlari davom etishi mumkin. Ushbu sharoitlarda korxonalar o'z hisobotlarida jo'natilayotgan tovar turlari narxlari to'g'risidagi ma'lumotlarni taqdim etadilar.

3.3.2 Boshqa statistika jarayonlari

Salmoq o'lchov koeffitsiyentlarini belgilash uchun tayanch yil davomida ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari hajmi ma'lumotlaridan vaznlarni shakllantirish maqsadlarida foydalaniladi. Vaqt oralig'i 2 yilni tashkil etadi. Narxlarning tayanch davri o'tgan yilning dekabr oyi bo'lib hisoblanadi. Dekabr oyi narxlarida sanoat ishlab chiqarishining o'rtacha yillik tarkibini o'xshash tuzilishga bog'lash (muvofiqlashtirish) va o'tish xalqaro amaliyotda qabul qilingan metodologiyaga mos keladigan tuzatish koeffitsiyenti yordamida amalga oshiriladi. Salmoq vaznlar tizimi har yili sanoat statistikasi ma'lumotlari asosida yangilanadi.

ICHNI hisob-kitoblarini tuzishda oldingi oyga nisbatan narxlarning qisqa muddatli va uzoq muddatli (o'tgan yilning dekabr oyiga, o'tgan yilning mos oyiga, yil boshidan o'tgan yilning mos davriga nisbatan) narxlarning o'zgarishi modifikatsiyalangan Laspeyres formulasidan foydalangan holda amalga oshiriladi.

3.4 Ma'lumotlarni taqqoslash

3.4.1 Oraliq natijalarni taqqoslash

Tartibga solinadigan narxlarda mahsulot ishlab chiqaradigan korxonalar uchun IChNI shakllanishidagi narxlar to'g'risidagi ma'lumotlar ma'muriy manbalar (davlat boshqaruvi organlari)dan olingan ma'lumotlar bilan taqqoslanadi.

3.4.2 Oraliq ma'lumotlarni baholash

--

3.4.3 Yakuniy statistik ma'lumotlardagi tafovutlar va boshqa nomuvofiqliklarni o'rganish

--

3.5 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish tahlili

3.5.1 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqishni o'rganish va tahlil qilish

Ishlab chiqaruvchilar narxlari indeksi bo'yicha shakllantirilgan ma'lumotlar qayta ko'rib chiqilmaydi. IChNI hisoblash uchun yangilangan salmoq vaznlar tizimini shakllantirish har yili amalga oshiriladi va yanvar oyidan hisoblash ishlarida foydalaniladi.

4. Amaliy yaroqlilik

4.1 Davriylik va o'z vaqtidaligi

4.1.1 Davriylik

Ma'lumotlar tarqatishning umumiy tizimi talablariga mos ravishda IChNI hisoblash har oyda amalga oshiriladi.

4.1.2 O'z vaqtidaligi

IChNI oylik ma'lumotlarini tarqatish Statistika ishlari dasturi asosida MTUT tavsiyalarida keltirilgan muddatlar va ma'lumotlar chiqarish taqvimiga muvofiq keyingi oyning 6 kunida amalga oshiriladi.

4.2 Qiyosiylik

4.2.1 Ichki qiyosiylik

Ishlab chiqaruvchilar narxlari indeksi umumiy hisobda respublikaning sanoat faoliyati, shuningdek iqtisodiy faoliyat turlari va tovarlar bo'yicha shakllanadi. Statistik qatorlar ichki taqqoslash bilan tavsiflanadi.

4.2.2 Vaqt bo'yicha qiyosiylik

IChNI oylik ma'lumotlari dinamikasi ketma-ketligi 1994 yildan mavjud. 2016 yilgacha IChNI milliy tasniflagich tizimi bo'yicha shakllantirilgan bo'lib, 2016 yildan boshlab iqtisodiy faoliyat turlari tizimi asosida hisoblangan (NACE rev.2. asosida ishlab chiqilgan Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichiga muvofiq (IFUT-2).

4.2.3 Sektorlar va sohalar o'rtasidagi qiyosiylik

--

4.3 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish

4.3.1 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish jadvali

IchNI bo'yicha shakllantirilgan va e'lon qilingan ma'lumotlar qayta ko'rib chiqilmaydi.

4.3.2 Dastlabki va/yoki qayta ko'rib chiqilgan ma'lumotlarni aynan shu toifasi bo'yicha belgilash

Yakuniy ma'lumotlar tarqatiladi.

4.3.3 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqishni o'rganish va tahlil qilish bo'yicha olingan natijalarni tarqatish

--

5. Qulayligi

5.1 Ma'lumotlar

5.1.1 Statistik ma'lumotlarni taqdim etish

IchNI ma'lumotlari "Sanoat mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar narxlari indeksi" byulleteni shaklida, "Yillik statistik to'plam", "O'zbekiston sanoati", "O'zbekistonda qurilish" va boshqa nashrlarda, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy http://www.stat.uz veb-sahifasining "Narxlar va indekslar" https://stat.uz/uz/2-uncategorised/6599-narxlar-va-indekslar2 bo'limida foydalanuvchilar uchun taqdim etiladi. Statistik nashrlar (ma'lumotlar)ning chop etilishi jadvali Statistika ishlari dasturida aks ettirilgan. Statistik to'plamlarda ma'lumotlar jadval va grafikalar shaklida taqdim etiladi.
--

5.1.2 Ma'lumotlarni tarqatish vositalari va shakllari

5.1.2.1 Bosma shaklda – Yangi nashr

IchNI to'g'risidagi oylik ma'lumot rasmiy veb-saytining "Narxlar" bo'limida mavjud (https://stat.uz/uz/statinfo/narxlar/statistik-jadvallar-narxlar).

5.1.2.2 Bosma shaklda – Oylik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.3 Bosma shaklida – Choraklik byulletenlar

Statistik byulleten "Sanoat mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar narxlari indeksi"
--

5.1.2.4 Bosma shaklda – Yillik byulletenlar

Chop etilmaydi.

5.1.2.5 Bosma shaklda – Boshqalar

Foydalanuvchilarning maxsus so‘rovlari bo‘yicha jadvallar.

5.1.2.6 Elektron shaklda - Byulleten yoki nashrlar

<https://stat.uz/ru/ofitsialnaya-statistika/mezhdunarodnaya-statistika/formy-statkomiteta-sng>

5.1.3. Ma’lumotlarni e’lon qilish jadvali

--

5.1.4 Bir vaqtning o‘zida e’lon qilish

--

5.1.5 So‘rov bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

O‘zbekiston Respublikasining “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi Nizomi, Statistik ma’lumotlarni tayyorlash va tarqatish ishlarini tashkil etish reglamenti va boshqa normativ hujjatlar asosida foydalanuvchilar so‘roviga asosan statistik ma’lumotlar o‘rnatilgan tartib asosida taqdim etiladi. Statistik ma’lumotlarni tarqatish yuridik va jismoniy shaxslarning yozma murojaatlariga, shuningdek, tomonlarning ikki tomonlama kelishuviga asosan statistik to‘plamlar, byulletenlar, tezkor ma’lumotlar bosma nashr yoki elektron shaklda ham amalga oshiriladi.

5.2 Metama’lumotlar

5.2.1 Konseptsiyalar, statistik qamrov, tasniflar, hisobga olish asoslari, ma’lumotlar manbasi va statistik usullar to‘g‘risidagi hujjatlar va ma’lumotlarni tarqatish

Ushbu veb-sahifada ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasini shakllantirish bo‘yicha uslubiy nizomlar mavjud <https://lib.stat.uz/uz/uslub-mater-uz/narxlar>

5.3. Foydalanuvchilarga yordam ko‘rsatish

5.3.1 Aloqa bog‘lash bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

--

9. Rejalar

9.1 Oxirgi

9.1.1 Takomillashtirish rejasi – Oxirgi takomillashtirishlar

Statistika kuzatuvlari vositalari (anketa va shakllari)ni takomillashtirish.

9.2 Umumiy

9.2.1 Takomillashtirish rejasi – Qisqa muddatli

Ishlab chiqaruvchilar narxlari kuzatuvida mahsulotlar nomenklaturasi ro'yxatini kengaytirish.

9.2.2 Takomillashtirish rejasi – O'rta muddatli

Kichik tadbirkorlik sub'ektlari hisobidan korxonalar qamrovini kengaytirish.

9.3 Moliyaviy

9.3.1 Takomillashtirish rejasi – texnik/moliyaviy ko'makka talab – Qisqa muddatli

Moliyalashtirish har yili tasdiqlanadigan Statistika ishlari dasturi asosida amalga oshiriladi.

9.3.2 Takomillashtirish rejasi - texnik/moliyaviy ko'makka talab – O'rta muddatli

--

Aloqa bog'lash uchun shaxs (shaxslar):

F.I.O.:	Umarov Muxtor
Lavozim:	Boshqarma boshlig'i
Bo'linma:	Narxlar statistikasi boshqarmasi
Idora:	O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi
Manzil:	Mustaqillik 63
Shahar/region:	Toshkent shahri
Mamlakat:	O'zbekiston Respublikasi
Pochta indeksi:	100170
Telefon: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998-71-202-80-36
Faks: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	
Elektron manzil:	m.umarov@stat.uz